

Complexnummer: 516281

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Villacomplex

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

516282, 516283, 516284

Woonplaats

Lichtenvoorde

Gemeente

Oost Gelre

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Rentenierstraat 39, 7131 DK te Lichtenvoorde

Complexomschrijving

Inleiding

In 1906-1907 naar ontwerp van de Winterswijkse architect J.J. POST, in opdracht van de leerfabrikant Sterenburg, gebouwd VILLACOMPLEX bestaande uit:

1. VILLA
2. BADHUIS
3. TUINHEK

In Winterswijk zijn verschillende bijzondere vooral in geometrische Art Nouveau vormen uitgevoerde gebouwen van deze architect te vinden. De gaaf bewaarde villa, die nog steeds als woonhuis gebruikt wordt, vormt een goed en rijk voorbeeld van de zogenaamde voor de laatste eeuwwisseling kenmerkende Overgangsarchitectuur. Typerend is het naast elkaar gebruiken van elementen uit de Neo-Renaissance, Chaletstijl en Art Nouveau, naast Berlagiaanse en rationalistische kenmerken. Bovenstaande uit in de vormgeving van de villa met name in de combinatie van baksteen met verschillende kleuren verblendsteen, lateien uitgevoerd in hardsteen, topgevels met sierspanten en ajourwerk, de toepassing van hoefijzerbogen. Karakteristiek is ook het gebruik van elementen uit de Nee-Renaissance als speklagen en blinde segmentboogjes met siermetselwerk. Deze worden echter niet meer in pleister uitgevoerd doch in verblendsteen. Opvallende elementen vormen met name de in Art Nouveaustijl uitgevoerde tegeltableaus in de boogtrommels boven

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de ramen en in het snijwerk en de vorm van de sierspanten in de overstekende kappen. Deze bijzonder fraai gesitueerde villa is gelegen aan de noordzijde van de Rentenierstraat ter hoogte van het punt waar deze aansluit op de Dijkstraat en maakt onderdeel uit van de aan het oostelijk deel van de Dijkstraat gelegen waardevolle historische bebouwing, die nog in hoge mate het hier in de late negentiende eeuw ontstane oorspronkelijke dorpsbeeld weerspiegelt en gedomineerd wordt door een voormalige school met onderwijzerswoning, enkele fabrikantenvilla's en de leerfabriek van Hulshof. In dit gebied bevonden zich oorspronkelijk meerdere leerlooierijen alsmede leer- en schoenfabrieken waarvan alleen de fabriek van Hulshof resteert. De fabriek van Sterenborg, opdrachtgever van de villa, is afgebroken. Een opmerkelijk element vormt het naast woonhuis gelegen badhuis dat naar verluidt van warm water voorzien werd door de fabriek van Sterenborg door middel van een ondergronds buizenstelsel. Achter het door een ruime tuin omgeven pand bevindt zich een laan die naar het voormalige zeventiende eeuwse Richtershuis leidt. De tuin wordt van de weg gescheiden door een fraai smeed- en gietijzeren hekwerk.

Voor zover bekend zijn de oorspronkelijke interieurs nog in aanzienlijke mate bewaard gebleven. Een opvallend element vormt een bewaard gebleven wandschildering in de vestibule.

Waardering

In 1906-1907 naar ontwerp van de Winterswijkse architect J.J. POST, in opdracht van de leerfabrikant Sterenborg, gebouwd VILLACOMPLEX bestaande uit een VILLA met BADHUIS en TUINHEK Architectuurhistorische waarden:

- Het gaaf bewaarde complex vormt een goed en bijzonder voorbeeld van een fabrikantenvilla gebouwd in de trant van de voor de jaren 1900-1910 kenmerkende Overgangsarchitectuur. Deze wordt hier gedomineerd door aan de Art Nouveau en Chaletstijl ontleende vormen. Het pand valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp. Deze komen ondermeer in het exterieur tot uitdrukking in de gave verhoudingen, de rijke detaillering en het bijzondere materiaalgebruik. Kenmerkend voor de villa zijn ondermeer de asymmetrisch ingedeelde bijzonder rijk gedetailleerde gevels waarin verschillende kleuren baksteen en verblendsteen zijn toegepast, tegeltableaus in de boogtrommels zijn aangebracht en de dakoverstekken van sierspanten met een beplanking met ingekerfde florale decoraties zijn voorzien. De aanwezigheid van een afzonderlijk badhuis verleent het complex een zekere zeldzaamheidswaarde. Het complex is van belang voor het oeuvre van de Winterswijkse architect J.J. Post. De villa behoort tot de belangrijkste gebouwen met Art Nouveau invloeden van zijn hand.

Stedenbouwkundige waarden:

- Het mede door de situering op de hoek van de Rentenierstraat en de Dijkstraat sterk beeldbepalende complex heeft een ensemblewaarde in relatie met de aan het oostelijk deel van de Dijkstraat gelegen waardevolle historische bebouwing, die nog in hoge mate het oorspronkelijke dorpsbeeld weerspiegelt. De ontwikkeling van dit gebied hangt nauw samen met het tot bloei komen van de leerindustrie in late negentiende eeuw in Lichtenvoorde.

Cultuurhistorische waarden:

- Het complex is belang als voorbeeld van een fabrikantenvilla uit de vroege twintigste eeuw en geeft als zodanig een goed beeld van de huisvesting van een dankzij de industriële revolutie ontstane nieuwe maatschappelijke elite. De in opdracht van de leerfabrikant Sterenborg gebouwde villa vormt het laatste, aan de gelijknamige leerfabriek, gerelateerde bouwwerk. De leerindustrie bepaalde in hoge mate de economische ontwikkeling van Lichtenvoorde in de late 19de en vroege twintigste eeuw. De leerindustrie, die van oudsher voornamelijk in de provincie Noord-Brabant geconcentreerd was, kende ook een aantal fabrieken in Oost-Gelderland,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

waarvan de nog in bedrijf zijnde fabriek van de firma Hulshof in Lichtenvoorde het laatste voorbeeld vormt. Het villacomplex Sterenborg vormt het gaafst bewaarde voorbeeld van de bijbehorende huisvesting van de fabrikant.

Monumentnummer*: 516282

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82963/51

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*				
Lichtenvoorde		Oost Gelre		Gelderland				
Straat*		Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Rentenierstraat		39			7131 DK	Lichtenvoorde		
Rentenierstraat		37			7131 DK	Lichtenvoorde		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel	
Lichtenvoorde		I					5794	
Lichtenvoorde		I					5795	

Omschrijving**

Omschrijving

De VILLA is gebouwd op een samengestelde plattegrond en heeft één bouwlaag, onder een samengesteld overstekend dak, belegd met rode kruispannen. Op het dak bevinden zich vier oorspronkelijke bakstenen schoorstenen afgedekt door zadeldakjes met kruispannen. Het overstekende dak is voorzien van een geprofileerde bakgoot met gesneden decoraties. Zowel in het voor-, linker en rechter dakschild bevindt zich een dakkapel met een lessenaarsdak. De gevels zijn opgetrokken in baksteen, gemetseld in kruisverband en worden verlevendigd door in oranje en gele verblendsteen uitgevoerde speklagen. De van een gepleisterde plint voorziene gevels worden afgesloten door een uitgemetselde architraaflijst waarboven zich een fries bevindt. Aan de zijde van de achtergevel bezit het pand een éénlaags aanbouw onder een plat dak. De vensters en deuren op de begane grond worden afgesloten door een latei met ingekerfde Art Nouveau motieven hierboven bevinden zich blinde segmentboogjes, uitgevoerd in twee kleuren verblendsteen. De boogtrommels zijn voorzien van kleurige in de stijl van de Art Nouveau uitgevoerde tegeltableaus met florale voorstellingen. De bovenlichten van de schuiframen van de begane grond zijn ingevuld met kleurig glas-in-lood met gestileerde florale voorstellingen.

De asymmetrisch ingedeelde VOORGEVEL is zes traveeën breed. De drie linker traveeën vormen een erker over twee bouwlagen die wordt afgesloten door een puntgevel. De erker bezit op de begane grond in iedere travee een enkelruits schuifraam met in de schuine zijden een tweedelig en aan de voorzijde een driedelig bovenlicht. In de topgevel bevindt zich een stolpraam met een driedelig bovenlicht. Boven de van snij- en lijstwerk voorziene voordeur bevindt zich een luifel en een driedelig bovenlicht. De twee rechter traveeën zijn ieder voorzien van een venster met een enkelruits schuifraam met een drieruits bovenlicht. De parallel aan de zijde van de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorgevel gelegen gevel van de serre bezit drie enkelruits ramen met driedelige bovenlichten die ingevuld zijn met kleurig glas-in-lood met gestileerde florale voorstellingen.

De asymmetrisch ingedeelde LINKER ZIJGEVEL heeft een centraal geplaatste vijfzijdige erker over twee bouwlagen met in elke zijde een enkelruits schuifraam en een tweedelig bovenlicht met uitzondering van de parallel van de linker zijgevel lopende gevel waar het venster voorzien is van een driedelig bovenlicht. De verdieping bezit een venster met een stolpraam en een driedelig bovenlicht.

De asymmetrisch ingedeelde ACHTERGEVEL heeft op de begane zowel links als rechts een aanbouw met plat dak. In de gevel bevindt zich tussen beide aanbouwen zich een paneeldeur met een forse glasruit waarvoor een smeedijzeren raamhek. Ter beveiliging bevindt voor deze deur een tweede volledig gesloten paneeldeur. Links boven de deur bevindt zich een venster voorzien van een T-schuifraam met een driedelig bovenlicht voorzien van glas-in-lood en een houten rolluikbak. Links van dit venster bevindt zich een kleiner venster met een stolpraam met een enkelruits bovenlicht en een rolluikbak. Onder het opgewipte dak heeft de gevel uiterst rechts een venster met een tweeruits raam. De rechter aanbouw bezit een paneeldeur met glasruit en een tweetal kleine vensters voorzien van klappaampjes. In achtergevel boven de aanbouw bevindt zich later aangebracht uitgemetseld schoorsteenkanaal dat overgaat in een hoog opgaande schoorsteen. De linker aanbouw bezit twee kleine liggende vensters alsmede een klein venster met klappaam als in de rechter aanbouw. Verder bezit de aanbouw aan de zijde van de rechter zijgevel een door segmentboogje afgesloten deur en een venster met een vierruits stolpraam met luiken aan weerszijden.

De asymmetrisch ingedeelde RECHTER ZIJGEVEL heeft links een serre onder een plat dak. In de bovenliggende topgevel bevinden zich dubbele balkondeuren. De middentravee heeft een vernieuwde deur met een meerdelig bovenlicht. De rechter travee bezit een venster met een vernieuwd raam.

Waardering

Architectuurhistorische waarden:

- Het pand vormt een goed en bijzonder voorbeeld van een fabrikantenvilla gebouwd in de trant van de voor de jaren 1900-1910 kenmerkende Overgangsarchitectuur. Deze wordt hier gedomineerd door aan de Art Nouveau en Chaletstijl ontleende vormen. Het pand valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp. Deze komen onder meer in het exterieur tot uitdrukking in de gave verhoudingen, de rijke detaillering en het bijzondere materiaalgebruik. Kenmerkend voor de villa zijn onder meer de asymmetrisch ingedeelde bijzonder rijk gedetailleerde gevels waarin verschillende kleuren baksteen en verblendsteen zijn toegepast, tegeltableaus in de boogtrommels zijn aangebracht en de dakoverstekken van sierspanen met een beplanking met ingekerfde florale decoraties zijn voorzien de villa is van belang voor het oeuvre van de Winterswijkse architect J.J. Post. De villa behoort tot de belangrijkste gebouwen met Art Nouveau invloeden van zijn hand.

Stedenbouwkundige waarden:

- De villa heeft een ensemblewaarde als onderdeel van het complex alsmede in relatie met de aan het oostelijk deel van de Dijkstraat gelegen waardevolle historische bebouwing, die nog in hoge mate het oorspronkelijke dorpsbeeld weerspiegelt. De ontwikkeling van dit gebied hangt nauw samen met het tot bloei komen van de leerindustrie in late negentiende eeuw in Lichtenvoorde.

Cultuurhistorische waarden:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- Het villa is belang als voorbeeld van een fabrikantenvilla uit de vroege twintigste eeuw en geeft als zodanig een goed beeld van de huisvesting van een dankzij de industriële revolutie ontstane nieuwe maatschappelijke elite. De in opdracht van de leerfabrikant Sterenborg gebouwde villa vormt het laatste, aan de gelijknamige leerfabriek, gerelateerde bouwwerk. De leerindustrie bepaalde in hoge mate de economische ontwikkeling van Lichtenvoorde in de late 19de en vroege twintigste eeuw. De leerindustrie, die van oudsher voornamelijk in de provincie Noord-Brabant geconcentreerd was, kende ook een aantal fabrieken in Oost-Gelderland, waarvan de nog in bedrijf zijnde fabriek van de firma Hulshof in Lichtenvoorde het laatste voorbeeld vormt. Het villacomplex Sterenborg vormt het gaafst bewaarde voorbeeld van de bijbehorende huisvesting van de fabrikant.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

Monumentnummer*: 516283

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82963/54

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Lichtenvoorde	Oost Gelre	Gelderland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Lichtenvoorde	I			5794

Omschrijving**

Omschrijving

Het voormalige, schuin achter het woonhuis gelegen BADHUIS, is gebouwd op een rechthoekige plattegrond en heeft één bouwlaag onder een met betonpannen belegd zadeldak met de nok evenwijdig aan de weg. Het gebouw is opgetrokken in baksteen, gemetseld in kruisverband, en bezit een omlopende gepleisterde plint. In de naar de weg gekeerde gevel bevinden zich een opgeklampte deur en een venster. De aansluitende rechter kopgevel bezit een opvallend meerruits van traceerwerk voorzien gietijzeren rondboogvenster waarboven een door een segmentboogje afgesloten dubbel houten luik. Beiden worden afgesloten door blinde segmentboogjes. In het interieur van het badhuis zouden volgens de eigenaar nog elementen uit de bouwtijd bewaard zijn gebleven zoals betegelde wanden.

Waardering

BADHUIS uit 1906-1907.

Architectuurhistorische waarden:

- Het badhuis vormt een bijzonder en zeldzaam voorbeeld van een vrijstaand, bij een woonhuis behorend, badgebouw uitgevoerd in een sobere voor de bouwtijd kenmerkende trant die merkwaardig genoeg eerder verwijst naar een schuurtje dan naar een badgebouw.

Stedebouwkundige waarden:

- Het badhuis heeft een ensemblewaarde als onderdeel van het villacomplex.

Cultuurhistorische waarden:

- Het badhuis is typologisch van belang als zeldzaam voorbeeld van een vroeg twintigste eeuws particulier badhuis.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Badhuis

Monumentnummer*: 516284

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82963/26

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Lichtenvoorde	Oost Gelre	Gelderland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Lichtenvoorde	I			5795
Lichtenvoorde	I			5794

Omschrijving**

Omschrijving

Het TUINHEK is samengesteld uit een drempel van rode profielsteen waarop een eenvoudig smeedijzeren hekwerk geplaatst is, onderbroken door een in een geometrische Art Nouveaustijl uitgevoerd dubbel smeedijzeren ingangshek, geplaatst tussen twee eveneens smeedijzeren opengewerkte kolommen.

Waardering

TUINHEK uit 1906-1907.

Architectuurhistorische waarden:

- Het object vormt een goed voorbeeld van een hekwerk uit het eerste decennium van de twintigste eeuw met in de detaillering van het door hoogwaardige esthetische kwaliteiten gekenmerkte ingangshek kenmerken van de geometrische Art Nouveau.

Stedenbouwkundige waarden:

- Het hekwerk heeft een ensemblewaarde als functioneel onderdeel van het villacomplex.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Voorwerpen op pleinen en dergelijke	Erfscheiding(D)	Hek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument